

Выходить во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы
 вѣдомъ рукописъ (святъ) о 4-ой год пошол. Литер. додатокъ
 „Библиотекы найзнам. повѣстей“ выходить по 2 печат. ар-
 кушъ кожного 15-го и послѣдняго дня кожного мѣсяца.
 Редакция, администрація и экспедиція подъ Ч. 44 улицы
 Галицка.
 Въ листы, посылки и рекламации наложить пересылати
 подъ адресомъ: редакция и администрація „Дѣло“ Ч. 44 ул.
 Галицка.
 Рукописи не ввертаются только на попередню засторо-
 женью.
 Подлинное число стоитъ 12 кр. а. в.
 Оголошена принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. отъ одной
 строчки печатной.
 Рекламации неопечатанъ вѣднѣ отъ порта.
 Предплату наложить пересылати франко (наилучше
 почтовымъ порекомендъ) до: Администрація часописи „Дѣло“
 Ч. 44 ул. Галицка, Ч. 44.

Предплата на „Дѣло“ для Австрій:		Для Россіи:	
на цѣлый рокъ . . . 12 ар.	на цѣлый рокъ . . . 12 рубл.	на цѣлый рокъ . . . 12 рубл.	на цѣлый рокъ . . . 12 рубл.
на полъ року . . . 6 ар.	на полъ року . . . 6 рубл.	на полъ року . . . 6 рубл.	на полъ року . . . 6 рубл.
на четверть року . . . 3 ар.	на четверть року . . . 3 рубл.	на четверть року . . . 3 рубл.	на четверть року . . . 3 рубл.
отъ дол. „Библиотекы“:	отъ дол. „Библиотекы“:	отъ дол. „Библиотекы“:	отъ дол. „Библиотекы“:
на цѣлый рокъ . . . 16 ар.	на цѣлый рокъ . . . 16 рубл.	на цѣлый рокъ . . . 16 рубл.	на цѣлый рокъ . . . 16 рубл.
на полъ року . . . 8 ар.	на полъ року . . . 8 рубл.	на полъ року . . . 8 рубл.	на полъ року . . . 8 рубл.
на четверть року . . . 4 ар.	на четверть року . . . 4 рубл.	на четверть року . . . 4 рубл.	на четверть року . . . 4 рубл.
на самый додатокъ:	на самый додатокъ:	на самый додатокъ:	на самый додатокъ:
на цѣлый рокъ . . . 5 ар.	на цѣлый рокъ . . . 5 рубл.	на цѣлый рокъ . . . 5 рубл.	на цѣлый рокъ . . . 5 рубл.
на полъ року . . . 2 ар.	на полъ року . . . 2 рубл.	на полъ року . . . 2 рубл.	на полъ року . . . 2 рубл.
на четверть року . . . 1 ар.	на четверть року . . . 1 рубл.	на четверть року . . . 1 рубл.	на четверть року . . . 1 рубл.
Для Закарпатск. окрѣж. Россіи:		Для Закарпатск. окрѣж. Россіи:	
на цѣлый рокъ . . . 15 ар.	на цѣлый рокъ . . . 15 рубл.	на цѣлый рокъ . . . 15 рубл.	на цѣлый рокъ . . . 15 рубл.
на полъ року . . . 7 ар.	на полъ року . . . 7 рубл.	на полъ року . . . 7 рубл.	на полъ року . . . 7 рубл.
на четверть року . . . 3 ар.	на четверть року . . . 3 рубл.	на четверть року . . . 3 рубл.	на четверть року . . . 3 рубл.
отъ дол. „Библиотекы“:	отъ дол. „Библиотекы“:	отъ дол. „Библиотекы“:	отъ дол. „Библиотекы“:
на цѣлый рокъ . . . 19 ар.	на цѣлый рокъ . . . 19 рубл.	на цѣлый рокъ . . . 19 рубл.	на цѣлый рокъ . . . 19 рубл.

В. Читателѣвъ въ Россіи просимо ма-
 ти на увазѣ, що въ вѣдѣмъ „ji, ѓ, ѓ=i, и (въ
 серединѣ и на концѣ слѣвъ) = y, и (на початку
 слѣвъ и по самогласныхъ) = i, ѓ (на початку
 слѣвъ) = ni.

Съ днемъ I (13) липня розпо-
 чався III. четвертокъ. Просимо П. Т.
 Предплатниковъ поспѣшити съ надѣла-
 ньемъ дальшомъ передплаты, щобы не
 зайшла перерва въ высылцѣ.

Рѣшимо просимо о надѣслань за-
 глосней тыхъ ПП., котрымъ предплате
 вже скѣнчилась давнѣйше, бо мы муси-
 мо все нашъ выдатки платити готѣвкой.

Ново приступаючій П. Т. Предплатники
 „Библиотекы найзнам. повѣстей“ достануть да-
 ромъ початковій аркушъ розпочатой повѣсти
 „Въ великого свѣта“.

Просимо П. Т. Предплатниковъ, щобы при змѣнѣ
 мѣсяца звалили завѣсды подавати и давнѣйшу свою
 адресу, бо иначе тратимо багато часу, а все
 адресы годѣ въ памяти задержати.

Руске вѣче и польскій газеты.
 „Służba żandarmско-siepacka i
 żadna inna służba!“
 Gazeta Krakowska N. 142
 V.

Можетъ бути, що мы й надовѣдаемо читате-
 лямъ, списуючи и складуючи до купы такую
 многоту дурницю, котрѣ, мовъ грибы по дощи,
 такъ щедро зародили на нивѣ польского газет-
 рства. Мы признаемо приказку, що „дурнѣвъ
 не переспоришь“ и що сумѣшка понять та
 намістностей, котра проявилася на Вѣчу, пред-
 ставляе доволѣ комичный образъ. Та ба, — все
 те былобы смѣшне, колибъ не было сумне! Во
 перечитуючи все тѣ проявы политической и гро-
 мадекои недовѣрливости польского газетарства,
 чловѣкъ мимоволѣ жалѣе надъ тою суспѣльно-
 стью, у котрой подобнѣ органы можуть на-
 ходити доступъ, можуть вливати — и то не-
 равъ выключно — на выроблюванье особистыхъ
 поглядѣвъ и публичной opinio. Мы постарѣ-
 мось въ дальшомъ тягу сей статьи пригляну-
 ть троха близше той загадцѣ, а теперь до-
 ведемъ ще до конца нашъ оглядъ польскихъ
 ѓтвѣвъ о рускомъ Вѣчу.

Вѣсь голоса, ворожѣ Русинамъ и рускому
 Вѣчу — хочъ и яку спору купку мы ихъ до-
 си набрали, тай то певно не самыхъ нѣжныхъ
 — перекричала и приглушила „Gazeta Krakow-
 ska“. Не вдоволяючися брехнями и перекручу-
 ваньемъ фактовъ, она по просту выдала намъ
 вѣднѣ, а наряду съ супротивъ насъ крестовый
 походъ съ цѣлымъ аппаратомъ подковѣвъ, яв-
 ныхъ и скрыто ѓдичихъ нападѣвъ. Вѣднѣ тая
 тѣгнѣе у неи высе отъ: черезъ 10 н-рѣвъ (ѓтъ
 142 до 152) и майже въ кождѣмъ есть що
 найменше одна статья, одинъ уступъ подбурю-
 ючій до крайной ненависти и погорды противъ
 всего, що руске. И якъ „Kurjera Lwowски“ все
 грѣши Русинѣвъ звалюе на св. Юрь, „Czas“
 на „połączone stronnictwa“ — такъ вновь „Gaz.
 Krakowska“ за цѣль для своихъ затрѣвныхъ
 стрѣлъ выбрала собѣ „Русскую Радѣ“ и розу-
 мѣея, кидаетъ тѣ стрѣлы такъ, щобы трафляли
 весь рускій народъ, саму идею руской народ-
 ности. Що оно такъ есть, що „Gaz. Krak.“
 подъ „Радѣю Рускою“ разумѣе не тѣсный
 кружокъ людей, а всехъ Русинѣвъ, свѣдомыхъ
 своихъ правъ и своей народности, на се дока-
 вы въ томъ, що она уважаетъ все работы Руси-
 нѣвъ дѣломъ выключно той „Радѣ“ и все рус-
 кѣ газеты ви органами. Выборами управляла
 „Радѣ Русекѣ“, Вѣче екликала она жъ, — хочъ
 вѣднѣ рѣчь, що анѣ одно анѣ друге не было
 дѣломъ того товариства, а только особнѣхъ,
 независимо ѓтъ него выбранныхъ комитѣвъ.

Заравъ першій ударъ „Gaz. Krak.“ нѣбы
 то на „Русскую Радѣ“ бувъ безпримѣрный по
 собѣй безпачатливѣ вѣдѣвъ. Подѣ написомъ „Si-
 dzizniska agitacja“ напечатала „Gaz. Krak.“
 Ч. 142 вступну статью, больше-менше та-
 кого содержания: „Бѣтъ се одна въ наибольшихъ

национальныхъ хибъ нашихъ (польскихъ), що
 мы надго добродушнѣ! Добродушнѣе наша
 „graniczy ze ślamazarnością“, намістности нашѣ
 не швидко пробуждуются, — ну, и даемо собѣ
 на головѣ кѣлье тесати. Таке кѣлье теше намъ
 на головѣ „Русская Радѣ“, котра выступав не
 яко сторонництво, але яко якась „potęca
 zewnętrzna“ и жадае для себе 48 округѣвъ вы-
 борчихъ, а насъ навывае ворогами. Сумно
 даже, що ѣй удалось опанувати сѣмъ (?) окру-
 гѣвъ, — навѣтъ одного для неи шкода. Але те-
 перъ тая „Радѣ Русекѣ“ осмѣлюея всемъ по-
 сламъ, не въ ви руки выбраннымъ, ѓтмовляти
 гѣдности посольской, осмѣлюея ѓтмовляти ру-
 кою такимъ людямъ, „którzy zaznaczyli dużo
 ścisłej w życiu swój charakter narodowościowy
 ruski od kandydatów tej „Rady“, — осмѣлюея
 въ концѣ представляти скликане до Львова
 приватне згромаженье яко рѣвно значуче съ
 соймѣмъ, нѣ, навѣтъ яко выше по надъ соймѣ,
 котре мае давати наказы посламъ! Того вже
 занадто! „To jest zniewaga konstytucyj i insty-
 tucyj krajowych, to rozkład szerzony pod pła-
 szczem swobod konstytucyjnych!“ Очеvidна
 рѣчь, що сама „Русекѣ Радѣ“ не могла власти
 на такой концептъ, „to mogło być podszepnięciem
 tylko przez zewnętrznych wrogów kraju.“ Дивна
 рѣчь, що щось подобного може дѣйтись! При
 острѣйшомъ и безстороннѣйшомъ
 трактованю публичныхъ справъ таке ѓбранье
 нѣколи не моглоб ѓтѣутися. Нѣяка польска
 партія не моглабы подѣ подобными окликами
 ѓобрати митингу людового помимо всеи кон-
 ституційной свободы. Але мы такъ дуже лю-
 бимо свободу, що прикро бы намъ было укро-
 ротити ви и для Русинѣвъ. А особливо въ
 томъ случаю укороченье ви былобы нещастьемъ
 и мы дрожимо на саму думку, щобы
 власти краевѣ, котрѣ нынѣ, якъ знаемо,
 не надго дуже любуются широкою практикою
 конституційной свободы, а бо полиція, котра
 вѣрнѣть только въ свою нехѣбнѣсть и всеиль-
 нѣсть — не заборонили той доси толе-
 рованой агитаціи. Мы бажаемо, щобы Вѣ-
 че ѓтбулося, бо сама безумна смѣлѣсть его цѣ-
 лей и замѣрѣвъ покаже его страшенну пустоту.
 День того антикравского митингу подѣ
 окликомъ чужеземной агитаціи буде
 днемъ великого перелому въ житю краевѣмъ.“

Мы навели содержание той статьи майже
 докладно ви власными словами, не щобы спо-
 рити съ нею, але щобы дати можнѣсть чита-
 телямъ — полюбоватися цѣлою глубиною до-
 броты, ширѣсты и свободолобства нашихъ бра-
 тѣвъ Поляковѣвъ. Якъ они насъ любятъ, якъ
 благородно они для охоронения принципу сво-
 боды рѣшаются толерувати навѣтъ тоту кры-
 хту „чужеземной агитаціи“, котра опанувала
 насъ, — хочъ, розумѣея, въ той самѣй хвилѣ
 не перестаютъ показувати пальцемъ на тую аг-
 итацію и все ви прокляты плоды, не перестаютъ
 примовляти кому треба до сердца, щобы
 свѣшився „вырвати ало съ коренемъ.“ „Кто
 зависея въ число ви членѣвъ-агентѣвъ, той
 муситъ бути трактованый яко внарядѣ во-
 рожи и агитаціи, ворожок для справы рус-
 кой и для краю“, — т. е. бѣльше-менше такъ,
 якъ головной врадникъ. А позаякъ послѣ „Gaz.
 Krak-овѣ“ кождый Русинъ — членъ „Радѣ Рус-
 кой“, а кождый членъ „Радѣ Русекѣ“ — го-
 ловной врадникъ, то „trudno nam wyobrazić
 sobie, jak ochrona kraju i porządku społecznego
 może być dopełnioną bez użycia sumarycz-
 nych środków (Ч. 149.) „Niech to zadanie
 weźmą na siebie nasi mężowie stanu, — my
 szczęśliwi będziemy!“

Досыть, досыть той гидоты, той перфи-
 діи! А все жъ такъ важно и сумно дѣвѣея чѣ-
 ловѣкови, читаючи така безумства, котрѣ дру-
 куются, розходятся по свѣтѣ и не въ одномъ
 недогадливѣмъ чловѣцѣ, котрый все друковане
 вынѣсъ принимати за добру монету, мо-
 жуть разбудити найдикийшѣй страсти, огненну
 ненависть противъ Русинѣвъ. И по що, на що,
 въ якѣй цѣли? Кому буде въ того радѣсть,

кому потѣха? Та ба, панове, котрѣ пишучи о
 насъ, мачаютъ перо въ жовчи а то и въ гравѣ,
 — они, здавѣе, нѣколи не подумали о томъ, що
 колесо исторіи обертаея, що та часть, котра
 нынѣ на сподѣ, завтра може бути на верхѣ и
 „прійде коза до воза!“ А не завадилобъ часомъ
 и те тамити.

VI.
 Але не вжежъ таки крѣмъ гидоты и пер-
 фидіи не стрѣчаемо и прихильныхъ ѓтвѣдѣвъ
 о нашомъ Вѣчу въ польскихъ газетахъ, не
 стрѣчаемо глѣбшой, совѣстной анализы того,
 будь що будь, все таки историчного факту?
 Въ галицкихъ часописяхъ — вынявши выда-
 ваннѣ п. Гневошемъ „Sztandar polski“ и „Straż-
 nice polska“ — справдѣ нѣчого подобного не
 стрѣчаемо, а стрѣчаемо только въ газетахъ
 польскихъ заграничныхъ, варшавскихъ та въ
 петербургскѣмъ „Kraju“. Выходить таке куріо-
 зумъ, що тѣ немногѣ Поляки въ Галичинѣ,
 котрѣ не покладаютъ цѣлый патриотизмъ поль-
 скій только въ кривдженю та оплѣвуваню Ру-
 синѣвъ, котрѣ щиро бажалибы съ нами едно-
 сти до спѣльной працѣ для руского и для
 польского мужика, тѣ немногѣ галицкѣй
 щирѣ демократы — не тротадраты — не най-
 дутъ своимъ думкамъ ѓтгомону въ галицко-
 польскихъ часописяхъ и мусятъ о значеню и
 донеслости руского Вѣча информуватися въ
 варшавскихъ: „Słowa“, „Przeglądu Tygodnio-
 wego“, „Prawdy“, та въ петербургскѣмъ „Kraju“.

Для характеристики поглядѣвъ тыхъ ва-
 кордоновыхъ Поляковѣвъ на наше Вѣче мы на-
 ведемъ только допись „Słowa“, редактованого
 знатнымъ польскимъ новелистомъ Сенкеви-
 чемъ. „Дискусія цѣлого збору, — пише „Słowo“
 въ ч. 179 — оберталася выключно коло справъ
 важныхъ, загальныхъ; ведена була всемѣмъ
 тактовно, навѣтъ безѣдетавнѣй (?) жалобы на
 притискъ не вызначувалися тою намістностью,
 яка звичайно ихъ супроводжала. Якъ участ-
 ники зрѣвували цѣль зѣвѣду, свѣдчатъ ихъ
 ѓтпѣвдѣи, коли о то запытати було ѓтѣвѣд-
 чихъ: „Радили мы надъ тымъ, щѣ треба ро-
 бити, щобы всемъ было лѣвше“. Замѣто вы-
 смѣваня и дотѣпѣвъ, лѣвше зробилибы газеты
 нашѣ (галицко-польскѣ), колибъ вовѣмъ по-
 важно зстановилися надъ тымъ обьявомъ. Та
 жменя людей, котра становить ядро руской
 партіи, въ публичныхъ выступленияхъ своихъ ча-
 сто нероважна и непрактична, мае прецѣ въ-
 ликѣй заслуги и велику силу. ѓтовсея до сво-
 ихъ, и они приходять! Чижъ то мала рѣчь,
 щобы така маса селянъ о миль кѣлька, кѣль-
 канайцятъ або и кѣлькадесятъ зѣвѣдилася на
 завывъ, своимъ коштомъ, — и по що? По то,
 щѣбъ кѣлька годинъ слухати нарадѣ, т. е. по
 то, за чимъ просвѣченѣй люде не завѣсды хотѣ-
 тятъ потрудитися о кѣльканайцятъ крокѣвъ!
 Отже люде тѣ, котрыхъ покликъ рѣжнород-
 ный народъ такъ радо слухаетъ, тѣ люде мають
 силу, и то велику силу вливу. Они съ на-
 родомъ разъ въ разъ стыкаются, входятъ въ
 его потребы, говорятъ и думаютъ о нахъ, они
 ненастанно вливаютъ на той народъ, свои
 мысли и вмаганя ширятъ середъ него, и дя-
 того народъ той иде за ними и вѣрнѣть имъ.
 Бѣтъ то одинъ въ наибольшѣ болѣчихъ заки-
 дѣвъ, якѣ мы собѣ самымъ мусимо зрѣбити.
 Мы хочѣбы и якъ кликали, нѣкто на той по-
 кликъ не прибуде, бо люде съ нами не
 мае нѣчого спѣльного, бо интеллигенція
 наша не почуваетъ до нѣякихъ обьявѣкъ су-
 противъ него. Справдѣ, тяжко зрѣзумѣти, якъ
 абсолютно рѣвнодушными для галицко-поль-
 скыхъ газетарѣвъ суть все такѣ рѣчи, котрѣ
 до шику костей проймаютъ мусятъ чловѣка
 роважного. любячого те, що становить най-
 бѣльшій святощѣ нашого житя. Цѣль и задача
 тыхъ панѣвъ — подхѣбляти загальнѣй глѣ-
 потѣ, пересудамъ, пагубнымъ традиціямъ,
 подѣ найнѣвѣчѣйшими претекетами напада-
 ти на кожду ѓдорову думку и щирѣ непору-
 лярну правду, — але анѣ гадки о томъ, щѣбъ

именно на нуту правды и ширѣсты настроити
 свой тонъ и зѣйти на пряму дорогу.“ А кон-
 чачи свои уваги, корреспондентъ „Słowa“ кидаетъ
 окомъ въ давнину и пише: „Волю и свободу
 цѣнили и любили мы завѣсды страшенно,
 але завѣсды только для себе; анѣ до-
 си анѣ теперь мы фактично не умѣемо зрѣзумѣ-
 ти, що треба бы ви розтягнути на цѣлу
 суспѣльность, бо только тогда можливе зѣвѣд-
 ванье и збратанье цѣлой суспѣльности въ одну
 органичну цѣлѣсть.“ И се все пише чловѣкъ,
 Полякъ, живучій очевидно во Львовѣ, бо въ
 ѓтти датована его допись! Чи вамъ не дивно?
 Чи не чудо, що знайшовся во Львовѣ хочъ
 одинъ Полякъ, ровзумю, по демократичному и
 по ширѣсты мѣркующій о польско-рускихъ ѓт-
 носинахъ? Але чижъ трѣчи не жалѣ, що ему
 съ своимъ твердымъ словомъ и демократич-
 ными поглядами приходилося бѣгчи ажъ до
 Варшавы и шукати гостинности въ органѣ
 варшавскихъ биржевикѣвъ?

На законченье ще кѣлька невеличкихъ
 уступѣвъ таковы въ львовской дописи до „Kraju“.
 „Зѣбръ представлявъ импонующій видѣ. Кто
 бувъ на Вѣчу, признати муситъ, що той на-
 родъ вѣчевѣй, хочъ може и не ровзумѣвъ всехъ
 тонкостей ораторскихъ, то все таки горячо
 и сильно ѓткликався на промовы вѣчевѣй, фана-
 тично окрикувавъ сильнѣйше акцентованѣ у-
 ступы, показуючи, що оклики, киданнѣ въ мо-
 вницѣ почуваетъ живо и готовъ за ними стояти.
 Показався той народъ не якъ безмыслѣне, зѣ-
 гнанъ въ купу стадо, але якъ живой и наміт-
 ный организмъ.“

Такъ судятъ о нашомъ Вѣчу Поляки-
 демократы, не лижучѣ нѣчѣихъ лапъ, не за-
 слѣпленѣ кастовыми упередженями, — и мы
 смѣємо твердити, що судъ ихъ наибольшѣ
 зближенный до правды. Але чому ихъ такъ
 мало?

Певна рѣчь, що правда, прогнана въ ли-
 стѣкѣвъ галицко-польскихъ газетъ, все таки ту
 и тамъ прорываея и въ нихъ на верхъ въ подѣ
 затрѣвныхъ ненавистею або подиктованныхъ
 игноранціею фразъ. И такъ прорвалася та пра-
 вда одинъ-однѣсенкѣй разъ въ „Gaz. Krakow-
 sk-ѣй“, где той органъ намітнѣй ненависти и
 прихильникъ „sumarycznych środków“ каже,
 що моторомъ всего поступованя Русинѣвъ есть
 „rozszałała miłość ludu!“ Чи чували вы гдене-
 будь на свѣтѣ мѣжъ ѓдорово-мыслѣчями людь-
 ми такую фразу? О любви до народа говорить
 польскій органъ съ наибольшою погордою, якъ
 о крайнѣмъ бѣшенствѣ! Не знати, чи такой
 его поглядъ на всяку любовь до народа, чи
 только на тую, котрою перенятѣ Русины..

Прорвалася та ѓдна, гонена правда и на
 карткахъ „Kurjera Lwowск-ого“, але и ту не-
 мовѣбы подѣ столѣмъ, въ ѓттинку, приплѣвана
 и прикидана болотомъ дичныхъ дотѣпѣвъ п.
 Хохлака-Загурекѣго, редактора „Róźowego Do-
 mina“. „Cześć zblamowanym!“ — кличе п. Хо-
 хликъ. — „Cześć przedewszystkiem p. inżynierowi
 Nahornemu. Co powiecie o tym pro-
 gramie, zakreślonym naszemu społeczeństwu z punktu widzenia kurnej
 chłopskiej chaty?“ Що вы скажете о та-
 комъ програмѣ? Намъ здавѣе, що п. Хохлакъ
 не мѣгъ бѣльшой чести зрѣбити п. Нагѣрному,
 якъ зрѣбивъ сею ѓгѣдною фразою. И справдѣ
 старанье п. Нагѣрного было — перевести критику
 теперѣшнихъ порядковъ въ становища
 руского и польского мужицтва, въ становища
 хлопской курной хаты. Яко демократъ сер-
 цемъ и душею, днѣ не мѣгъ иначе поступи-
 ти. Можетъ бути, що колибъ днѣ бувъ такимъ
 экономистомъ и социологомъ, якъ п. Хохлакъ,
 то бувбы представивъ програмъ свѣй въ ста-
 новища п. пр. Рихтера-Альтенберга, котрѣ о-
 плачуютъ дотѣпы п. Хохлака, або въ станови-
 ща якихъ небудѣ иншихъ Jaśnie-Wielmo-
 żnych и Jaśnie-Oświeconych. Але мы Руси-
 ны не доросли ще до того высшого демокра-
 тизму, котрый въ демократичномъ органѣ
 дозволяетъ высмѣвати демократичный програмъ

(Patrząc z tego [chłopskiego] stanowiska, przedstawia się świat jak z pierogami miska — правда, що геніальний дотеп!) и обкидати болотом кождого, кто не цѣлуе рукъ першому лѣпшому шляхтичови або капиталистови. У насъ кто демократъ, той неперемѣнно и хлопманъ, — иншого демократизму мы не розумѣемо. „So za zawiechrzenie pojęć! Co za zasofianie! Jaki straszny serwilizm głęboko zakorzeniony w duszy!“ — кричить намъ те въ цѣлого горла феѣлетонистъ „найдемократичнѣйшого“ въ помѣжъ львовскихъ органѣвъ польскихихъ. „Cześć zblamowalnym!“

Справозданье посольскѣ посла п. Генрика Янка въ Комарнѣ.

Въ недѣлю, дня 22 липня в 3 год. по полудни приѣхавъ до насъ нашъ посолъ п. Янко на посольскѣ справозданье. Въ одной сали школьной збралосѣ дуже поважне число сельянъ, мѣщанъ, трехъ отцѣвъ духовныхъ, (бо п. посолъ не увѣдомивъ о томъ давныхъ выборцѣвъ, а лишь тыхъ, що теперь его выбрали, дьятоль были лишь 3 священники, — а не одинъ бувъ еще приѣхавъ), троха жидѣвъ и досять панкѣвъ, котрѣ подъ часъ того нѣбы справозданя стояли доокола п. Янка, чтобы потѣмъ было кому дати ему „votum laudationis“. Справозданье, якъ было вповѣджене тихцемъ гдѣякимъ выборцѣмъ, розпочалося о 3 години.

П. посолъ вытягнувъ свои скрипти и почавъ тихимъ голосомъ по польски читати. Сей часъ загремѣли грѣмкіе голоса мѣщанъ: „Присиме голоснѣйше! Чому не по руски!“ П. посолъ подавѣвъ голосъ о одну октаву и почавъ дальше читати. Мы наставили веѣ добре уха и чекали, коли то п. посолъ зачне намъ читати свою власну дѣяльність въ протягу 6 лѣтъ. Але мы не дослухалися: въ чѣмъ и якъ заступавъ онъ нашъ повѣтъ рудецкій въ нашихъ справахъ господарскихъ. Посолъ напередъ подякувавъ за новый выборъ и зачавъ „грозити“ намъ згодою. „Pragnę, ażeby dwory, miasta i gminy żyły w zgodzie, a jedność ta będzie stanowić siłę. My jednego Boga dzieci, pod jednem prawami bratnie narody. Ludek ten ja kocham i ruski ksiądz moje dzieci chrzczył“. По томъ вступѣ заявивъ п. Янко, що хоче поговорити о справахъ публичныхъ. „Буду — скававъ онъ — говорити о справахъ сойму теперѣшного, бо о дѣяльности тамтѣ сойму нема вже що говорити (!). Нѣчо для себе не роблю — все для „ойчизны“... Овочъ въ сойму малѣ, бо мало часу. Новый регуляманъ вымагае до всего комисѣй; на ихъ уконституованье треба два тыжднѣ; дальше правительственный предложеня и петиціи забирають такожъ богато часу. Не моя вина, що не можу похвалитися своими заслугами... Ухвалы сойму мусять перейти санкцію — и на то треба довго чекати... Сила нашего сойма есть больше отпорна якъ додатна. Соймъ подноситъ голосъ за правами краю. Не одной рѣчи соймъ не може зробити, н. пр. чтобы дирекція желѣзницъ были въ краю, чтобы податокъ бувъ зменшеный (?) ...“ Дальше почавъ п. Янко розказувати гдѣщо про ухвалы соймавой и заявивъ, що поспиравъ звѣстну ухвалу о индѣмнизаціи: „край — каже — має платити по 2 1/2 миліона, а решту держава; чтобы держава все заплатила — того соймъ не мѣгъ зробити, бо „siła ministrów nie dopuściła“. Дальше заявивъ, що правительство хотѣло накинути бѣльшій податокъ на горальнѣ, але „мы (п. Янко) съ бѣльшестею сойму не допустили до того, бо горальнѣ — то jedyny środek do podtrzymania rolnictwa“. (П. Янко мувѣвъ о те двати, бо самъ має горальнѣ, въ котрыхъ „свиуха“ при помочи жидѣвъ-арендарѣвъ добре поддержуе „рольничковъ-мужиковъ“!). Дальше п. Янко — каже — бувъ за валоженьемъ „Банку краевого“, за уставою о надворѣ надъ касами громадскими, за Трансверсальною желѣзницюю, „чтобы было где помѣстятися краевыхъ инженерѣвъ“, и где тамъ за чимъ бувъ. По скѣпченю бѣсѣды думавъ, що выборцѣ варазъ пойдуть „na szklaneczki piwa i na pierożki“.

Але сей часъ выступивъ заслуженный нашъ патриотъ Василишинъ, войтъ въ Горожану, и зажадавъ отъ посла, чтобы тую свою бѣсѣду повторивъ по руски, бо ви нѣкто не розумѣе, — ту выборцѣ самѣ Русины. На те мовъ упареный выскочивъ сейчасъ п. Зброжекъ, секретаръ рады повѣтовой и касиеръ касы вадаткованъ въ Рудкахъ, и каже, що онъ въ досѣдѣ знае, що веѣ розумѣють по польски, бо онъ все до сельянъ говорить по польски, коли

имъ выдае грошѣ. На то закричали голоса: „Бо мусять розумѣти, навѣтъ колибы вы по турецки до нихъ говорили!“

Другій голосъ озвѣвъ В. о. Матковскій въ Горожану. Онъ, — опираючись при кождѣмъ высказѣ на урядовыхъ цифрахъ, — представивъ выборцѣмъ сумный станъ краевой господарни, великій довгъ, ватагненъ въ бѣльшой части або на непродуктивнѣ (будынокъ соймавой), або для сельянства непотрѣбнѣ рѣчи (желѣзница Трансверсальна, Банкъ краевой). Дальше представивъ велику коштовнѣсть Выдѣлу краевого, непомѣрне число урядникѣвъ — мѣжъ котрыми, розумѣясь, Русинѣвъ нема, — непощанованье руского письма черезъ той Выдѣлъ и т. д. Поставивъ отже пословицу слѣдуючѣй интерпретаціи: 1) Чи бувъ въ соймѣ за тымъ, чтобы не робити такихъ великихъ выдатковъ на непродуктивнѣ и непотрѣбнѣ рѣчи? 2) Чи дѣвѣтъ о томъ, чтобы зменшити число урядникѣвъ въ Выдѣлѣ краевомъ, чтобы урядники научилися по руски (тогда не было бы треба платити переводчика!), и чтобы Выдѣлъ кр. переписувався съ Русинами. по латинскому жителямъ краю, по руски и то не латинскимъ абѣдадломъ? — Дальше о. Матковскій представивъ выборцѣмъ, яка велика сума въ фонду на дороги иде на удержанье урядникѣвъ и звернувся до посла съ отвѣтною интерпретацію. Оттакъ перейшовъ до выдатковъ на господарство и коли навѣтъ цифрѣ, кѣлько то иде на розслѣдъ глѣбшихъ покладавѣвъ землѣ, на лѣсову школу и на школы рольничѣй, — то сельяне-выборцѣ отъывалися голосно, що все то для сельянина не приноситъ хѣсна. Нафту не копають сельяне, але паны та жиды; бориславскѣ гавды мусять лѣвати до жидѣвскихъ ямъ!... Въ лѣсовыхъ школахъ учатся лѣсничѣ не для сельянъ, бо сельяне не мають лѣсовѣ, а въ школахъ рольничѣхъ учатся на управителявѣвъ по дворахъ. Колѣй выборцѣ въ одинъ голосъ заявили, що такихъ рольничѣхъ школъ, якѣ теперь суть, не треба, — тогда почавъ п. Зброжекъ кричати „Dla rora potrzeba, jak nie dla chłopa!“ О. Стецѣвъ вѣвѣвъ, чтобы п. Зброжка попросити, чтобы оупустивъ зѣбранье. Сельяне и мѣщане кѣлька разѣвъ домагалися того, але п. Янко казавъ п. Зброжкови лишитися. По томъ интермеzzo о. Матковскій дальше сгавивъ свои интерпретаціи до посла: Чи подносивъ въ соймѣ свой голосъ въ користь господарства хлопского, — якъ руского такъ и мауракого хлопа? Чи онъ похваляе то, що около 20 тысячъ дано архитекторы за якѣсь планы Вавелю? Наконецъ о. Матковскій высказався противъ того, чтобы дѣдичѣ (пѣсля провѣкту новой уставы о конкуренціи церковнѣй) мали другій (якѣсь полиційный) голосъ въ комитѣтахъ церковныхъ.

Потѣмъ о. Стецѣвъ въ Березца запытавъ п. Янка, яку онъ мавъ въ томъ цѣль, що своего часу домагався отъ п. намѣстника, чтобы нашихъ священникѣвъ поддати подъ наглядъ полиційный и жандармеркѣй и чтобы судовыхъ урядникѣвъ можна было переносити на Мазуры? Чи п. посолъ не гадае того откликати? — П. Янко зачавъ мотатися, що „towarzystwo Kaczkowskiego wydaje książeczki podburzające lud — i to w Tarnopolskiem rozszerzają“, — але, въ кѣнци отперся (!) того, чтобы вымагавъ що у намѣстника противъ рускихъ священникѣвъ, „których tak kocham“.

Потѣмъ почавъ п. Янко дакувати за численне зѣбранье, але комарнянскѣй бурмистръ п. Гѣрскѣй перервавъ ему и вѣвѣвъ, чтобы пословицу дати „votum laudationis“, не вважаючи на то, що многѣ выборцѣ просили ще о голосѣ. Часть присутныхъ Микитъ Хрунѣвъ поднесла навѣтъ обѣ руки, але выборцѣ въ Комарна и сусѣдныхъ селѣ вѣ. П. Янко попросивъ выборцѣвъ до сусѣдной салѣ на пиво и пироги. (Пиво было зѣ Львова). Комарнянскѣй мѣщане домагалися таки конечно, чтобы посолъ выслушавъ ихъ интерпретаціи и отповѣвъ. Мѣщанинъ Михаилъ Прухницкій, который просивъ три разы о голосѣ и не дѣставъ его, пойдѣвъ съ другими мѣщанами до посла и запытавъ его въ справѣ закупна образа Матейки за 50000 зр. черезъ рады повѣтвой. Тутъ вмѣшався п. Зброжекъ и сказавъ якусь историчну неправду про Русинѣвъ въ Комарнѣ. Ему отповѣвъ мѣщ. Яцко Прухницкій, що Комарно руске мѣсто, якъ и Львѣвъ заложены княземъ Львомъ, що тамъ были самѣ Русины, а Полякѣвъ стѣлько розмножилося въ трехъ (!) зайшлыхъ Мазурѣвъ. Мѣщане хотѣли выйти въ салѣ, але бурмистръ не пустилъ ихъ: „Nie godzi się, panowie obywatele, tak iść.“ Паны почали пытатися мѣщанъ: „Dlaczego wy nie zadowoleni i

nie idziecie zgodnie z Polakami?“ За веѣхъ отповѣвъ на те молодой господаръ Олекса Пеленскій. Онъ разумно запытавъ напередъ п. Островского, котрый 8 лѣтъ бувъ въ Сибѣри, чого Поляки хотять отъ Русинѣвъ, чого ихъ переслѣдуютъ: чого намъ забороняють ставити три-раменнѣ кресты? Отъ у насъ на кладовищи треба было сего року поставити коштомъ громадскимъ крестъ, — то майстеръ дѣставъ наказъ отъ бурмистра, чтобы не ставивъ трираменного, бо платѣвъ не дѣстане. А чи мы Полякамъ збороняемо, чтобы собѣ ставили и съ шѣстьма раменами? Чому вы, панове Поляки, — каже дальше, — нашихъ свѣтъ не шануете, въ свѣта до суду завываєте? Чому нотарѣ такъ насъ друтѣ? Я купивъ кусникъ поля за 140 зр., а отъ того заплативъ нотарѣви 19, за роботу 11, а платѣ 7 зр. Коли на те Пеленскому сказали: „Teraz wszystko drogie“, — то онъ каже: „Певно, що все дороге, але часъ у васъ не дорогій. Прийти съ завываньемъ до кого, то о 8 год. ще спитъ, о 9 снѣданье, о 10 фанку куритъ, о 11 витаетъ съ товаришами, о 12 на обѣдъ — и „przyjdziecie po południ“! А у насъ часъ дорогій. Якъ бы мы мѣщане такъ робили, то: въ марѣтѣ мокро, въ цвѣтну дощѣ. въ маю не хотѣлося, въ червню не было часу, а въ линию горячо — прийшовъ серпень и нема що жати.

П. Островскій вѣвѣвъ, чтобы заснѣвати „Z dymem pożarów“, — але мѣщане отповѣли, що „Миръ вамъ братья“ заснѣвають, а що то — то нѣ. Такъ нашѣ мѣщане розмовилися съ панами и пойдѣли домѣвъ. — *Бувшій тамъ.*

Не повелѣся патрамъ Съуитамъ!...

„Dziennik Polski“ въ ч. 168 въ 25 л. липня принѣвъ своимъ читателямъ слѣдуючу цѣкаву вѣдомѣсть:

Agitacje moskalofilskie. Piszą nam z Rawy: Gr. kat. proboszcz z Ławrykowa, koło Rawy Ruskiej, udał się przed kilku tygodniami do zakonu OO. Jezuitów z prośbą o odprawienie misji w tamtejszej cerkwi. Przed dwoma tygodniami udali się tam więc trzej księża tegoż zakonu, władający językiem ruskim i rozpoczęli nabożeństwa. Pierwszego dnia odbyło się wszystko spokojnie, a nazajutrz jednak otoczyli chłopie cerkiew i plebanję i wzwali swojego proboszcza, aby księży Jezuitów w wydalili, gdyż Lachy chcą ich podczas nabożeństwa wyrzucić i zaprowadzić państwo. Gdy w wszelkie perswazje nie odniosły skutku, posłano do Rawy po żandarma, który przybywszy do Ławrykowa, nie tylko potrafił uspokoić włościan, ale i dotarł do źródła tych podburzań. Okazało się, że kilku okolicznych księży rit. gr. agitowało w ten sposób przeciwko misji, nie wahając się uciekać do tak niegodziwych środków agitacyjnych. Gdy lud uspokojono, odbyła się misja bez wszelkich dalszych przeszkód, a prowadzący wyrazili następnie wobec misjonarzy żal, że obalacumeni przez agitatorów dopuścili się bezprawii, poczem przystąpili wszyscy do spowiedzi. Jeden z nich złożył nawet 20 zł. na kosztą przyszłej misji.

Вѣдомѣсть тая есть лишь о стѣлько правдива, о скѣлько констатувѣ фактъ, що народъ выступивъ противъ Съуитѣвъ-мисіонерѣвъ и своего пароха. Мы представимъ фактъ въ правдивѣмъ свѣтлѣ, якъ намъ описавъ одинъ зѣ добре поинформованныхъ дописователѣвъ.

На день 30 червня с. р. замовивъ рускѣй священникъ о. Тадей Мѣнчакевичъ до своей парохіи Руда-магерѣвска-Лаврикѣвъ мисію патрѣвъ Съуитѣвъ. Зѣвѣхали чогыри Съуиты, а мѣжъ ними звѣстный сотрудникъ „Руского Сіона“ патеръ Кароль Ридль. На мисію прибуло такожъ кѣлькохъ Василіанъ, кождый зѣ иншого монастыря.

Першого дня мисіи мало кто зѣ народу явився въ церквѣ. Другого дня пошли веѣ на ярмарокъ до Магерова, отже въ церквѣ не было нѣкого. Третѣго дня явилосѣ кѣлькадесятъ людей до о. Мѣнчакевича съ прошеньемъ, чтобы Съуитѣвъ варазъ отославъ туды, въ отки приѣхали, — вадля публичного спокою, котрый лежитъ въ интересѣ пароха и громадянъ, въ интересѣ церквы и правительства, — бо народъ не желѣе собѣ, чтобы мисіонували Съуиты. Народъ говоривъ: „Чому вы для насъ не спросили рускихъ священникѣвъ нашего обряду, але кѣндавѣвъ латинского обряду? Нашѣ священники прецѣдѣ добре насъ учатъ; они такіе школы кѣнчили, якъ и Съуиты, и пр.“ О. Мѣнчакевичъ, предвидуючи якѣсь неприятности, повиненъ бувъ чей отпривити Съуитѣвъ, крѣчно сказати имъ: „Народъ недоволеный; я васъ дуже люблю, але щожъ, годѣ выкликати страсти въ народѣ, и т. д.“ Тымъ часомъ о. Мѣнчакевичъ свротився просеню парохіянъ и заговоривъ имъ, чтобы не важилися зѣбрати ключѣ отъ церквы, якъ они хотѣли.

Парохіяне обѣтали при своѣмъ и розвѣшлися. Четвертого дня ударили въ двѣсны. Походу съ хоругвами анѣ народу не було навѣтъ зѣ сусѣднихъ селѣ, а Съуиты хотѣли стѣгнуты народѣвъ за кордоны. Кѣлькохъ людей войшло до церквы, — а за хвилю зѣйшлася громада и устанилася на цвинтари церковнѣмъ. Подчасъ проповѣди Съуита такожъ люде въ церквы вѣйшли. На цвинтари загомѣвъ голосно шумъ недоволеня... О. Ковакевичъ въ Магерова, бувшій тамъ на инспекціи зѣ стороны нашей власти духовной, промовивъ вже зѣ вѣка переконуючо до народу, чтобы успокоився, бо тутъ нема примусу: кто не хоче бути на мисіи, нехай иде до дому... Народъ розвѣшовся. Руске священство влывало отже успокоючо, а въ „agitując“...

Патеръ Ридль удався до декана о. Гауришкевича о помѣчь. А якужъ помѣчь може дати деканъ? Зареквировано жандармерию въ Рава, — и коли она наснѣла, народъ вже бѣльше не зѣйшовся. Впрочѣмъ нѣкто зѣ численного народу не допустился жадныхъ ексцѣсовъ, — и о. Василіане не потребували темною нѣчкою вѣйдити зѣ села... О томъ, що плете „Dziennik Polski“, будьтобы проводирѣ-сельяне выгнали якѣсь жалъ, будьтобы одинъ вложивъ 20 зр. в пр., шкода и говорити; все то невѣрне. Селѣ лишь для сфалшованя правды...

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Моноархія.

(Соймы краевѣ) котрѣ теперь суть зѣбраны, мають закончить свои зѣблѣния надалѣше въ першихъ дняхъ серпця. Межи ними закритѣе буде на початку серпця такожъ сесія сойму чесского а въ виду того много предложень внесныхъ выдѣломъ краевымъ ея поодинокими послѣми не буде на сѣборѣной сесіи заложженыхъ. На 16 серпця скликанѣ соймы Горции и Истрии, прочѣ же соймы — межи ними такожъ соймъ галицкѣй зберутся доперва въ вересню. — Ихъ зѣблѣдѣна будутъ тревати ажъ до початку сесіи рады державной взглядно сесіи вѣспѣлныхъ делегаций. Для сойму въ Форальбергу приготовивъ выдѣлъ краевый кѣлька предложень, зѣ котрыхъ два важѣйшѣй дотычатъ урегулѣваня правныхъ отнѣшень сельскихъ учительѣвъ (зѣмба закона вр. зѣ дня 17 сѣчня 1870) и справи индѣмнизаціи.

(Маршалокъ чесского сойму кн. Юрѣй Лѣбавичъ) має бути именованый членомъ палаты панѣвъ а позаякъ онъ есть теперь заступникомъ президента рады державной, то гдѣлкѣ газетѣ высновуютъ на случай поклоняна его до палаты панѣвъ вѣсенень, що заступникомъ президента бувъи именованый гр. Клямъ-Мартиницъ.

(На петицію въ справѣ заведеня словенского и италійского языка) въ середныхъ школахъ Горции отнѣвѣвъ министръ просвѣты тричкому выдѣлову краевому, що осуществленъ теперь постановъ правнѣй що до языка выкадьового въ середныхъ школахъ Горции, удержованныхъ зѣ фондѣвъ державы, уважае совѣтъ сврѣдливима и що они по его думѣ народности словенской и италійской не кривать.

(Внесенне языковъ гр. Клямъ-Мартиницъ) в котрѣмъ мы на томъ мѣсци згадували въ одной зѣ послѣднихъ чиселъ нашей часописи, а противъ котрого, якъ мы вже были зазначили, поднесла сильна оппозиція зѣ стороны молодѣческой партіи, зѣстане вѣроятна ще сеп сесіи предложене соймови. По дуже довгѣй дискусіи приѣвивъ его въ принципѣ кѣльбъ старо-чесскихъ послѣвъ а етъ падѣя, що до ухвалы старѣческой партіи прикупить такожъ старонництво молодыхъ Чехѣвъ, котрого начальникъ дрѣ Грегръ голосувавъ за вѣдѣбнымъ внесеньемъ въ роцѣ 1861.

(Послы до рады державной зѣ машиама и кружѣвъ выборчихъ въ Стыри) задумалъ варазъ въ откритѣ сесіи парламенту поставити интерпретацію до правительства: 1) чому не переведено дотеперь въ Стырии рѣвноправности обохъ нарѣпостей? и 2) чому въ територии намѣстничества въ Грацу не наименовано анѣ одного Словенскѣй юриста урядникомъ административнымъ?

(Католицкѣй соціалнѣй политикѣ) зѣ Австрии и Нѣмеччины, котрѣ побѣда первѣстного проекта мали обратится для народѣ въ Парламентѣ, отбули свое зѣбражденье мянушого мѣсца въ замку Гайдъ въ Чехахъ въ мастиности князя Двѣнштайна. Зѣбражденье отбулося зовѣсімъ замѣтно, а ширша публичка довѣдалосѣ о нѣмъ доперва передъ кѣлькома днями зѣ монахѣйской корреспонденціи „Donau-Zeitung“. Черезъ котры дни веласѣ на зѣборѣхъ дискусіи о соціалнѣй предложено а резултатомъ ея програма соціалнѣй реформы, котрой зѣредагованье препоручено главному редактору вѣденского консервативного органу „Vaterland“. Подрѣбности зѣбрадѣ зѣбрадѣненя, въ котрѣмъ брако участь мають зѣключно духовенство и аристократія, поны еще звѣстнѣй, бо участники зѣвѣдалися оловомъ, предѣтѣвъ народѣ не подавати до прилюднѣй вѣдомѣствъ. (Противъ децентрализации желѣзничѣй) г хвалила вѣденска рада мѣйска на засѣданнѣ дня 20 л. липня петицію до цѣсаря. — Противъ петиціи подавъ адвокат вѣденскѣй и радѣи дрѣ Комаруба а рада мѣйска приѣвила его одностѣно. — Рада престольного города Вѣднѣ заложена зѣбрала — сказано въ петиціи — что...

сками о задуманой децентрализации австрийских железных дорог и осмьляею свои обязанности до наследованой децентрализации занести до подобной тропы. — Петиция выражаея переселенцев, что центральна одностайна администрация железных дорогъ соть однимъ зъ наиважнейшихъ условий доброты, тымчасомъ репрезентативный мѣста Львова и комната торговельна во Львовѣ вытосовали до правительства петицию, чтобы для существующихъ въ Галичинѣ железныхъ державныхъ завеста во Львовѣ урядъ административный (Verwaltungsstelle), а петици тѣ, якъ и заявленя галицкогю наѣотника и президента министерствъ занепокони вѣдми раду мѣста Вѣднѣ. Рада мѣста въ Вѣднѣ бѣтоса именно що наследованой задуманой децентрализации значне число урядниковъ, пробуваючихъ теперь въ Вѣднѣ перенесено на провинцию, а громада отратитъ черезъ то значне число коносументѣвъ и податкуючихъ, а такожъ зменшится значно число молодежи, отбывающей школьную науку въ Вѣднѣ. — Рада мѣста обавляея ще больше того, що наследованой утвореня урядѣвъ руху желѣзницъ державныхъ въ немецкихъ провинцияхъ — языкъ немецкый, что дотеперъ буть загально уживаний яко урядовый и службовый, буде вытисненый чужими языками, а заведенне рѣжныхъ языковъ въ службу желѣзничѣй спровадитъ великй небезпеченства для корисного выповнюваня службы, а тое буде угрозувати отношенямъ торговельнымъ зъ отолцею краю. — Черезъ те бувбы выборъ урядниковъ обмежений тѣснѣйшимъ кругомъ комментѣвъ, котры походять зъ тыхъ краѣвъ и владѣющихъ краевымъ языкомъ, а черезъ тое бублобы конечнымъ, що при подаваню посады передовѣтъ рѣшалабы знаемость краевого языка, а въ другѣмъ рядѣ доперва фаховѣй вѣдомости. — Петиция подносить трудность зношеня зарядѣвъ желѣзницъ межю собою и зъ интересентами, що веде далше до самостоятельности урядѣвъ руху, котра особливо въ часѣ войны може статию згубною. — Наконецъ выражаютъ петицы обаву, що принципъ децентрализации желѣзницъ буде розширеный на всѣ желѣзницѣ, котры мають бути закупленѣ державою, а що только поднесе згубность тыхъ мѣръ, звертаючися оттакъ до цѣсаря, чтобы взять мѣсто Вѣднѣ въ отпѣку передъ сповненьемъ выраженныхъ обавъ.

ЗАГРАНИЦА.

Россия. Дня 21 с. м. рано наступивъ въ Петербургѣ выбухъ пороху въ одной зъ тамошнихъ фабрикъ пороху. Пятеро людей было забитыхъ на мѣста, а двоухъ тѣшко покалѣченныхъ безъ надѣи жьтя. — Директоръ департаменту податкового выѣздае на провинцию, якъ кажутъ, чтобы познакомиться съ способомъ набору акцизныхъ оплатъ. П. Ермоловъ побде также на Кавказѣ, чтобы тамъ завести вже одностайну манипуляцию акцизы. — На Кавказѣ, якъ доносятъ до „Polit. Corr.“, панце мѣжъ тамошними жителями вже отъ кількохъ мѣсяцѣвъ велике негодование по поводу конскрипции коней въ войсковѣй цѣли, котру хотять завести такожъ и на Кавказѣ. Жители Кавказа, котры, якъ звѣстно, дуже высоко цѣнятъ свои конѣ, опираются сѣй установѣ всѣми силами. Въ послѣднихъ отже часахъ дойшовъ сѣй оборъ вже до такого розмѣру, що въ Петербургѣ зачинають вже на добре поговаривати. Мали вже зайти такѣ неурядки, котры змусили мѣсцевѣй власти до энергичного поступованя. Якъ кажутъ, правительство постановило выслати особну комисию на Кавказъ, котра розсмотрѣвалабы дѣло въ интересѣ правительства и рѣвночасно увзгляднѣла такожъ бажана жителей. — Москвѣ грозить велике небезпеченство. Дня 19 с. м. нарѣбала злике великой шкody въ дуже богато мѣстахъ. Вода залила пивницѣ, при чѣмъ два хлопцѣ утонилися. Вода доходила въ пивницяхъ до трехъ аршинѣвъ а на мѣстѣ потворалися шумячи потоки и величезны озеры. — Въ Полтавѣ открывають 15 руск. с. м. выставу; выставка, здаея, выгаде добре.

Имеччина. Немецкы газеты все же не могутъ усюкопиться, що социално демократичный кандидатъ Гейнцель въ Киль доставъ 6659 голосѣвъ. Либералы жалуются на то, що сего року р. и кажутъ, що пора року въ майже переважно сельскомѣмъ округѣ буда для нихъ дуже негодѣною, бо сѣльскы выборы не могли покидати жнива и ставати до выборовъ. Але якыи нѣ було, кажутъ они, се дуже сумный объявъ, що якыишъ зовѣтъ незнаний краевецъ мѣжъ звышъ 6000 голосѣвъ одержати. Тѣснѣйшый выборъ мѣжъ Гейнцемъ и Генелемъ (поступовцемъ) назначений на 3 л. серия с. р. — Выборы до саксонского союбу назначены на половину вересня. Правительство саксонске усунуло урядника судового, котры повѣдомивъ газету о перевезеню Крашевского зъ Дрездна до Берлина. Теперь выдало правительство по поводу того случая строгий наказъ для всѣхъ урядниковъ, чтобы на будуще подѣ карю отпирыви не важилися выявляти урядовѣ тайны. — Въ Тарасѣ померъ сими днями виртембергскый министръ войны ген. Вундтг. — Хвѣнке правительство прислало до Берлина розказъ, чтобы якъ найкорше выслати изъ Штетина на панцерну фрегату „Тингъ Юенъ“ до Хвѣнки. Хвѣнокый посоль въ Берлинѣ приказавъ заразъ товариству „Вульканъ“ вербувати залѣгу и купувати провѣнтъ. Опасности войны мѣжъ Франциею а Хвѣнами поки що однакжъ нема.

Англия. Кабинетъ Гладстона предложивъ Лессоисви условия, подѣ котрыми може згодити ся на отданне ему будѣль каналу суецкого. Именно жаде кабинетъ отъ Лессоиса, чтобы число директорѣвъ зъ стороны Англии збільшено зъ 3 на 5; чтобы до выѣзду финансового товари-

ства вѣлшовъ одинъ еще членъ зъ стороны Англии, и чтобы товариство засновало въ Лондонѣ одну свою филию. На олучай, коли бы Лессоис не принявъ тыхъ условий, правительсто мае на мѣренне не предлагати зовѣтъ умовы парламентарови. Кромѣ того освѣдчивъ Гладстонъ Лессоисови, що правительство не може накласти парламентарови новыхъ укладѣвъ въ справѣ будѣль каналу суецкого; правительство домагаея редуцию оплатъ отъ корабльѣвъ и капиталу, потрібного на будѣлю черезъ розлисане акцій. Такимъ способомъ здешю не прѣйде справа тал зовѣтъ на порядокъ дневный парламенту, бо правительство боится выкликати дражливѣ розпрывы, котры моглибы потягнути за собою небезпечны наследки для кабинету. Що затревожене кабинету не есть безпѣдставне, доказуютъ отъказы английской прасы, котра грозить вже зовѣтъ выразю кабинету. И такъ пише пр. „Daily Telegraph“: „Загалъ добачае въ дотеперѣшномъ поступованю кабинету, и въ тоѣй промовѣ Гладстона въ парламентѣ, склонность зреченяя позиций въ Египтѣ въ хосенѣ Франциѣ. Чтобы перешкодити сему, народъ готовый есть звалити кожде правительство и откинути кожду угоду. Уступствна Англия надъ Нилемъ бублобы такъ само шкѣдливѣ для английского кабинету, якъ пр. знесенне униѣ съ Ирландиею або уступленне зъ Индиѣ.“

Бельгия. Правительство перенею генерала Бриальмона въ станѣ супочнику за то, що мимо закау правительства взявъ участь въ работахъ фортификационныхъ въ Ромуниѣ. Ген. Бриальмонтъ удаея еще минувшого року до Ромуниѣ, хочъ не мавъ на то позволеня отъ своего правительства, бо одержавъ буть урлѣнъ только до Грециѣ и то на выразне жаданне грецкого правительства. Сего року просивъ генералъ о позволенне выѣзду до Австриѣ, Ромуниѣ и Грециѣ, доставъ однакжъ отмову отповѣдь; на повнове прошенне позволено ему выѣхати только на одинъ мѣсяць до Карльсбаду. Тымчасомъ генер. поминувъ Карльсбадъ и побѣхавъ просто до Ромуниѣ, где взявъ участь въ працяхъ фортификационныхъ. Правительство бельгиске дѣзнавшисъ о томѣ, завѣзвало генерала до поворота, а коли повернувъ, зажадало отъ него поясненя. Пояснене, котре предложилъ ген. Бриальмонтъ не вдоволяло однакжъ правительства, а рада министрѣвъ порѣшила на внесенне министра войны перенею генерала въ станѣ супочнику.

НОВИНКИ.

— До часу збанъ воду носить. Пословицу тую навела намъ на думку отбывшася передвчеры въ ц. к. судѣ краевѣмъ розрава карна. Обжалованымъ въ тоѣ розиравъ буть ко. Станиславъ Стояловскый, пралать и пробоучъ зъ Куликова, звѣстный редакторъ „Wieńca“ и „Pszczółki“. Мы знали дося ко. Стояловского яко редактора газетъ для „Indi“, яко славно звѣстного агитатора за знесенемъ нашего календаря, але и знали ще гдешю про подвигъ его на пшѣмъ поли. Про тѣ подвиги ще больше гдешю дѣзнались мы и вчера, а именно, що ко. пралать буть вже дося шѣтъ разѣвъ судово караный, и що дося удавалось ему завѣгды уникнути кары арешту, позаякъ судъ зауджувавъ его зѣ взгляду на его становиско яко свѣтеника и пралата на кару грошеву. До перва при розиравъ вчерашной перемогла строга справедливѣтъ и непоколебимѣтъ ц. к. львовскихъ судѣвъ супротивъ всякой куртоазя для особы ко. пралата. Ко. Стояловскый станувъ тутъ яко обжалованый, не якъ перше, за проступокъ правды, а за проступокъ тѣлесного ушкодження и чинной зневаги, поповненой на особѣ своего посолора Людвика Дошли. За сѣй проступокъ засудивъ буть вже судъ повѣтвѣвъ въ Куликовѣ ко. Стояловского на 4 днѣ арешту, безъ перемены сѣй кары на грошѣ. Зауджженный откликався до другой инстанци, а передвчеры отбубласъ розирава явна, при котрой трибуналъ другой и послѣдней инстанци подѣ проведомъ сов. Гольмьского и въ асистенци сов. Савчиньского, Вушака и Кригс-ейдена затвердивъ засудъ першой инстанци въ цѣлости, не переменяючи кары арешту на кару грошеву. Однакжъ мимо сего дѣсталася ко. Стояловскому такожъ и кара грошева. Недовоженный засудомъ ц. к. суду повѣтвѣво въ Куликовѣ, выѣвъ днѣ буть рекурѣ до ц. к. суду краевого во Львовѣ, въ котромъ обвинявъ судию куликѣвского о тенденциѣне переведенне розпрывы. Отжежъ ц. к. судъ краевѣй львовскый порѣшивъ тую жалобу въ сѣй особѣ, що засудивъ ко. Стояловского за образъ судиѣ п. Дукачовского на кару 100 ар. а. в. Ко. Стояловскый послѣдними часами оупустивъ крыла, — не чути вже якоь про тоѣ шумно занѣвѣданий „открытый лютѣ“ до Проосв. еи. Сильвестра по выданю куренды противъ его календарскихъ агитаций. А сколько то было шуму!... Звѣзда ко. пралата съ кождымъ днемъ гаоне. До „N. Reforg-ы“ (Ч. 167) пишуть зъ Ярославла, що загальныи зѣбръ тамошного отѣдлу товариства господарского ухваливъ выслати до комитету центрального товариства господарского во Львовѣ представленье, чтобы комитетъ старався своимъ выливомъ усунути ко. Стояловского зъ центр. Заряду „kółek rolniczych“. Поки ко. Стояловскый не буде усуненый, поти ярославскый отѣдлѣ тов. господарского не хоче мати жадной звязи съ цент. Зарядомъ „kółek“... Теперь мы розумѣмо, для чего ко. Стояловскый — якъ доносить „Strażnica pol.“ — залумуе переселити ся до Америки!..

— Намѣстникъ гр. А. Потоцкый мавъ уступити девишничю зъ своихъ посады. До „Kurjer a Lwow-ского“ телеграфуютъ нынѣ зъ Вѣднѣ, що именовано п. Залеского на намѣстника есть вже подписане и що 18 серия обѣме днѣ урядоване.

— Змѣна вѣроисповѣданя. Въ львовскихъ газетахъ польскихъ читаемо: Корнелий Яворовскый, родомъ зъ Хлѣбичина львоного, 43 лѣта отъ роду, учитель приватный во Львовѣ, перейшовъ зъ обряду гр. кат. на вѣроисповѣданне евангелицке.

(+) **Кровава драма** отогралася сими днями коло Дубецка въ селѣ Руска весъ. Межю селомъ Ненадова (власность графинѣ Лявры Дембиньской) а Рускою весею череплывае Слякъ. Рѣка часто змѣняе ложе и послѣдними роками оторвала у русковескихъ селянъ кѣлька моргѣвъ землѣ о межу съ грунтомъ графинѣ зъ Ненадова. Межю старымъ а новымъ ложищемъ зрѣбиса островъ. Графиня учинила собѣ претенсию до того острова. Сего року селяне зъ Руской веси зѣрвали его и засѣли. Графиня выдала процесъ и судъ признавъ ей власность острова, — але селяне не хотѣли того узнати. Графиня выслала женцѣвъ ажати селянами засѣяне абже, але селяне вылыгли и розбѣгали женцѣвъ. Графиня удалася до ц. к. староства въ Перемишля. Дня 19 л. с. м. прибула зъ оттамъ комися съ жандармами и удалася на спѣрне мѣсце. Тутъ — якъ пишуть до „Dzienn. Pol-ого“ — мала застати отки селянъ съ друками и цѣнами съ множество бабъ на передѣ. Коли урядники не могли ихъ переконати, — дали наказъ жандармамъ розбѣгати людей. При сѣмъ актѣ жандармы застрѣливы на мѣсти одного селянина, котрыи навѣтъ не свои боронивъ справы, бо не мавъ на островѣ власности, а выступавъ лишь яко „гражданинъ“. Коли потекла вже кровь — селяне розбѣглися, а комися отдала поле въ посѣдья графинѣ. На мѣсто убитого зѣхала комися съ старостою зъ Березова и трупа секционовано. Куля перейшла черезъ руку и скрѣвъ груди... Доисуватель „Dz. Pol.“ каже, що дѣло на томъ не скѣнчится, а буде мати ще дальшй сумный наследствъ, — очевидно, мае на думцѣ арештованя селянъ...

— До испиту зрѣлости с. р. шк. въ гимназиѣ Станиславской сѣдало всѣхъ 24 абитуриентѣвъ (самѣ публич. учен.) межю ними 12 Русинѣвъ, зъ котрыхъ зложило добре испитъ 7: Скиделевичъ Антонѣ, Сербенскый Иванъ, Кречковскый Макарий, Вовуджа Левъ, Мартинецъ Юсѣвъ, Захаряевичъ Антонѣ, Мардаровичъ Александръ. Три мають работи поправку зъ одного предмету по вакацияхъ, 1 репробованый на повѣ року, и 1 на цѣлый рѣкъ. Съ отзначеньемъ зложило испитъ 3 — самѣ Жиды.

— Зъ подѣ Яворова пишуть намъ, що въ селѣ Грушовѣ полѣвый Янъ Галакъ отбравъ до утѣкавшого шкѣдника Гринька Ковалика и цѣлый набѣй угнавъ ему въ праву лопатку. Раненого привезено до шпиталю до Львова, а полѣвого арештовано, бо онъ не мавъ навѣтъ права носити оружие.

— Руска читальня мѣщаньсна основуея — якъ доносить „Слово“ — въ Золочевѣ. Статуты поданѣ для затверженя до ц. к. намѣстничства.

— У бѣдного прѣятель мрутъ, — отъ таке я наше. Одинъ зъ нашихъ найсердечнѣйшихъ прѣятельѣвъ, перемыскый „Sap“, ставъ небощикомъ. Широ и коносективно въ руской справѣ державя онъ традицию увяченой засады: „Pal go w łeb pa-czuga, niech się nie męczy długo“. А якъ мало треба було, чтобы высохла вся вода (бо розуму тамъ годѣ було шукати) „Sap“! Радамѣска отмовила подмогу, котрую онъ держався, — ну, и „organ polityczno-społeczno-ekonomiczny“ пошовъ на губы. А за що, за яку „неблагонадежность“ отмовила тая недобра рада мѣска маньи небесной покѣйничковъ? Зай языки говорятъ, що и перемыскый радѣ мѣской стало въ кѣнци за много того добра, коли „organ społeczno-ekonomiczny“ одно только робить — шаривать невинно честь и добре имя людей, котры хочъ троха прихильности до Русинѣвъ пошлѣи заявити. И такъ подѣ конецъ своего жьтя онъ накинувся буть на дра Вайгарта за то, що той высказавъ думку, що будь якъ будъ, а Русинамъ належится рѣвноправность. Ну, нехай надъ „Sap-омъ“ земля каменичемъ!

— Мѣсто Бережаны надало гонорове обывательство польскому маляреви Янови Матейкови.

— Именована. Урядова „Wiener Zeitung“ доносить, що професоръ гимн. п. Софронъ Недельскый зъ Золочева назначений до Станиславова, а оуплентъ п. Канеръ именованый дѣйственнымъ учителемъ въ Бережанахъ.

— Львовскы адвокаты, пп. Маевскый и Яцковскый, знапый речникъ п. гр. Делла Скалѣ въ его процесѣ противъ о. Качалы и В. Барвѣнского, поддался на адвокатѣвъ до Боснии. Шахляна дорога!

— **Холера.** Телеграмы зъ Александрѣи доносять, що въ Кларѣ позавчера въ 24 годинахъ умерло 427 людей на холеру. Рада санитарна постановила цѣле передѣмѣтъ Булякъ, въ котромъ найстрашнѣйше лютиса зараза, выпорожнати зъ мешканцѣвъ, всѣ хаты снати, а людей черепроводити въ пустыню коло Гизевскихъ пирамидъ. Передъ тымъ вже въ тую пустыню схоронилоя около 700 людей, зъ котрыхъ доп анѣ одинъ не умеръ на холеру. Въ ночи зъ 21 на 22 с. м. по станову тую выконано при помощи английского войска, бо многы жители опиралися насильному переселеню, не хотячи порозумѣти, що дѣбѣ се только для ихъ добра. Ниль прѣбувае теперь и дѣкаръ вѣщуютъ, що повѣнь вылине користо на станѣ здоровья въ краю, бо очиститъ воду отъ нагримадженой въ нѣй нечистоты, а такожъ по рушитъ и освѣжитъ воздухъ.

— **Упадокъ торговлѣ во Львовѣ** и въ краю Найновѣйшый „Sztandar polski“ звертае увагу на сумный объявъ упадку торговлѣ въ нашѣмъ краю. „Во Львовѣ“ — ише онъ — послѣдними часами гѣлька фирмъ позамыкало свои оклепы, а одна фирма (Маршалкевичъ), що належала до найважнѣйшихъ и найсолиднѣйшихъ, не хотячи понасти въ цѣлковите банкротство, выплатила вѣрителѣвъ и оставшй товары выпроуде цѣлковито,

чтобъ упоравшися зовѣтъ замкнути оклепы. Цѣкава рѣчь, — пише далше „Szt. pol.“ — що у насъ колы збанкруте Полякъ, то звычайно выходитъ голый, а коли жидъ, то выходитъ такъ, якъ колыбѣ выгравъ терно. Незавдогю торговля колонияльными и всякими другими товарами въ Галичинѣ зовѣтъ высуеся зъ рукъ християнъ. Бувъ часъ, коли на грозяче небезпеченство вказувано единый ратунокъ — товариства коносумциѣй. Редакторъ „Sztandar. pol.“ и самъ належавъ до горячѣйшихъ речникѣвъ тыхъ товариствъ, але нынѣ переконаея, що тѣ товариства „nie tyko że nas i siebie obelgują“, але ще швидше ведуть торговлю краеву до руины. У насъ купецтво дѣлится на два таборы: християнъ и жидѣвъ. Жидѣвске купецтво веде съ християнскимъ не только экономичну, але и расову войну. Окликъ его есть: „обманюй якъ можешъ“, не дбаючи про жадны уставы торговельны, про жадну моральность сусѣблнѣ. При такѣмъ станѣ певна рѣчь, що товариства коносумциѣй не только не помогутъ нѣкому, але ще и добють своєю конкуренциею тыхъ немногихъ кушцѣвъ християнъ, котры дося остоялись, — и затымъ самѣ будутъ мусѣли упати подѣ ударами жидѣвской конкуренциѣ.

— **Образъ Матейки „Янъ Собескый подѣ Вѣднемъ“** буде закупленый для „Muzeum Narodowego“ въ Краковѣ для ушанованя разомъ и 200-лѣтней рѣчницѣ освободженя Вѣднѣ и 25-лѣтнего юбилея маларокѣ дѣяльности Матейка. Въ тоѣ цѣли завязавъ въ Краковѣ комитетъ подѣ проведомъ Зыбликевича а зложеный зъ людей дбальыхъ о честь народоу. Той комитетъ выдавъ сими днями покликъ до складѣвъ, звернений до всѣхъ приватныхъ людей и институциѣ финансовыхъ. Млѣтѣво не маемо противъ закупленя образу Матейка, яко такогю, а выступили противъ закупленя его за грошѣ краевѣ, въ виду страшной бѣдности нашего сельства и мѣщанства. Тѣ панове, котры вразилися тою гадкою высказаню на нашѣмъ Вѣчу, здаея забули, що „голодному танцювати не хочеса“ и що, якъ казавъ одинъ селянинъ бесѣдникъ „тѣ фигуры (на собѣмовѣ будынку) краонѣ и фѣти не просятъ, але богато коштують, а за нихъ по краю люди зъ голоду мрутъ“. Теперь, коли дѣло закупленя образу Матейка зѣйшло на дорогу приватныхъ окладѣвъ, мы не можемо нѣчого мати противъ него, розумѣея, если только нашъ рады повѣтвѣй и иншй краевѣй власти въ приливѣ „народового“ патриотизму не схотять на ту цѣль сыпати тысячѣкъ народного гроша. А оно дуже можливе!

— **Херсонская вода.** Одесскы газеты пишуть, що недавно въ Херсонѣ лучився слѣдуючѣй трагикомичный фактъ. Въ судѣ херсонскомѣ отбывающа розправа передъ судьями присяглыми. Адвокатъ говоривъ обширну, цѣлѣтнѣю и патетичну бесѣду. Передъ нимъ стояла, якъ звычайно, карафка съ херсонскою водою. Бесѣда была довга и вымагала великого напруженя силъ у бесѣдника. Адвокатъ перерывавъ на хвильку говоренье, перепросивъ судъ, ототхнувъ и выпивши склянку воды, зявася говорити далше. Уже буть близько кѣнци, вже, розвѣвши руками и нахилившися напередъ, сказавъ: „А затымъ, мои панове судиѣ и присяглы!“ — колы въ томъ наразѣ захрипѣвъ, поблѣдъ, безнадежно и безмысленно обвѣвъ вою салю тусклымъ, болѣзнымъ поглядомъ и вхвопивво обома руками за жолудѣкъ. Въ тойже хвиль онъ прворотничъ собѣ подѣ носомъ якась проклятье, перескочивъ черезъ лавки и швидко выбѣгъ... И судѣ и прокураторъ и присяглы не знали, що се значитъ. Предѣдатель обернуея до прокуратора и давъ ему слово. Прокураторъ вставъ, кашельнувъ, выпивъ склянку воды зъ стоячей передъ нимъ карафки и зъ вѣльна потягнувъ безконечный рядъ головныхъ, побѣчныхъ и додатковыхъ objaжачныхъ обставинъ. Прокураторъ вже приближався до формулованя своихъ вносенъ, коли раптомъ и съ нимъ повторилося то само, що съ адвокатомъ. Покрутившися на крѣслѣ суды и туды, онъ такожъ выбѣгъ зъ салѣ окорымъ, нервнымъ ходомъ, махнувши гнѣвно рукою не то на карафку, не то на предѣдателя. Тогда прѣшла черга на предѣдателя — робити резюме цѣлой справы, але и той для покрѣпленя выпивъ склянку воды и по недовгѣмъ часѣ — побѣгъ въ слѣдъ за адвокатомъ и прокураторомъ. Нагле и таешничѣ отдаленне зъ салѣ всего начальства напавило обжалованого великою тревогою, ему зробилося душно и мусѣвъ выйти двѣ склянки воды, чтобы хочъ крѣхту усюкопиться. Але заледо только повернувъ на свое „лобное мѣсто“, коли вразъ почувъ такой неопокѣй совѣсти, що не дожидаячися поворота начальства, шаривнувъ за руку вартового жандарма, подбѣгнемъ рушивъ зъ салѣ и швидко щезъ въ темнѣй закрутивъ судового корытара. Присяглы и публика побѣла того розбѣлѣнися и отправа мусѣла на другой день зновъ работиса на ново, дякувати революциѣй силѣ херсонской воды.

— **Социалныя въ Моравѣ.** Въ Оломуцѣ открыла жандармерия за мѣстѣмъ оходины социалѣтовѣвъ, а въ однѣмъ зъ парохияльныхъ костелѣвъ вынайшла складѣ социал. друковѣвъ. Мабуть власти оломуцкѣ тымъ дуже затревожены, коли голосать, що якъ бы рухъ социалогичный въ Оломуцѣ не притихъ, то Шенберскый гарнизонъ не удасться на войсковѣй маневры до Оломуца.

— **Жертвы жельницы Трансверзальной.** Есть се знана и сумна правда, що будова кождой желѣзницѣ въ нашѣмъ краю провадится такъ, чтобы на кождый километръ дороги вышдавъ що наименше одинъ убитый робѣтникъ а кѣлька покалѣченныхъ. Кѣлька такихъ жертвъ коштувала вже сѣбю розпочата будова желѣзницѣ Трансверзальной. И такъ 12 с. м. въ Подгуржу коло Кракова погибло кѣлькоро людей, а 21 с. м. зновъ случилось тамъ нещастье. Сѣмъ разомъ два насыпанѣ гли-

ною вѣки звалилися въ руштованя, на котрымъ уложенъ суть шны, при чѣмъ одинъ робѣтникъ на мѣсяцъ збѣваетъ убитый.

— La Gazette d'Italia доноситъ, що король Гумбертъ хотѣвъ заасекуровать на житье въ корольствѣ своемъ роданы, на 3,000,000 лѣтъ, однакъ товариства асекраційны не приняли его предложеня, уважаячи житье корольствѣ больше нараженымъ на смерть, нѣжъ житье поинѣвъ и моряковѣ.

Вѣсти епархіальныя.

Зъ АЕпархіи Львовокои.

Введенъ въ душпастырскі посады оо.: 1) Никита Дяковъ въ сотрудицтво въ Конохахъ дек. бережанского; 2) Амвросій Свѣчицкій въ завѣдательство Карлова, дек. снѣтъинского; 3) Несторъ Сеневицкій въ завѣдательство въ Горошовій, дек. кудринского.

Отпустку получили оо. 1. Іосифъ Домбчевскій зъ Клявинецъ на 6 недѣль; 2) Кирило Левичій зъ Вербова на 4 недѣль; 3) Іларіонъ Данкевичъ зъ Устя баскуцко на 6 недѣль.

До каноничной институціи завѣзанный о. Володимиръ Филишовскій на Бенковѣцѣ.

Президія ц. к. наместничества годится на каноничну институцію о. Валеріана Харламовича на Ясенѣвцѣ.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— Накладомъ „Галицко-русской Матицы“ выйде пѣбавомъ зъ друку исторична повѣсть въ стихахъ „Гальшка, острожская княжна“ написана И. Н. Гущалевичемъ.

— Нову войскову мапу Галичины въ 115 аркушахъ (мѣра: 4 цаля на одну милю) можна пабути въ книгарни Милковскои во Львовѣ. Аркушъ по 50 кр. а. в. Можна купувати и поодинокю (мапу якои небудь околицѣ).

— „Echo“, тыждневна часопись нѣмецка въ Берлинѣ (Berlin S. W. Dessauerstr. 12) помѣстила въ перекладѣ нѣмецкомъ статьи о Вѣчу зъ чч. 60 и 68 „Дѣла“.

— Гдѣщо про сегорѣчний сѣвъ въ Перемышляхъ. (Допись зъ Перемышля.) Два разы была вже згадка сего року въ „Дѣлѣ“ про нашъ сѣвъ; було се въ двохъ спеціальныхъ случаяхъ. Нынѣ хотѣбы я згадати гдѣщо въ загалѣ о станѣ сѣву перемышского въ сѣмъ роцѣ. А що сей роцъ дуже нагадуе намъ першій ще початки, що була заразомъ и золотымъ часомъ нашего сѣву въ Перемышляхъ, тожъ прошу простити, що и я хочъ побѣжно приверну въ память часы недавной минувшости. [1] Іосифъ Левицкій (зъ Бовшева) въ „Зорѣ Гал.“ 1852 чч. 33 и 34; 2) Іосифъ Левицкій (бывшій профессоръ) въ „Перемышлянинѣ“ 1853; 3) Мих. Вербицкій въ „Галичанинѣ“ 1863 ст. 163]. 43 роки тому власне минуло, коли бл. п. Іосифъ Левицкій (выдавецъ першої руской грамматики), капеланъ незабутаго Свѣтурского, повзаявъ бувъ спасенну гадку заложити школу сѣву, и за всякою підмогою мецена рускости Свѣтурского вѣвѣвъ свою гадку въ житье, але лишь на пробу. Тая проба була троха за слаба, бо не було учителя доброго. Старенькій органецъ, що и самъ небогато понимавъ хоральную сѣву (але умѣвъ на скрипкахъ), бувъ найспособнѣйшимъ въ той часъ на учителя, — больше въ Перемышляхъ нѣкто не знавъ. Щастье однакъ благословило Левицкому. Черезъ Перемышляхъ переѣздивъ дуже талантливый музык-сѣвѣкъ зъ Берна Алоисъ Нанке. Его удалось Левицкому стягнути за учителя до своей школы. Неутомимый въ працѣ Нанке и еперичный Левицкій підъ покровительствомъ Свѣтурского мусѣли довести заведенне до славы. Хоръ розвивався немовѣрно; аки Руснѣ сѣвѣвъ, горнувся до той школы, такъ що небольшимъ показалося, що самъ Нанке не може выстарчати. Спроваджено до помочи зъ Берна Викентія Серсавого. Они подѣлили працю мѣжъ себе: Серсави учивъ початковѣ, а Нанке образовывъ дальше. Подъ тыми двома директорами хоръ дѣйшовъ до совершенства. Було се мале консерваторіюмъ. Свѣтурскій хотѣвъ на способъ Чеховъ розводити сѣвъ хоральный по цѣломъ краю. Купивъ село Новосѣлки підъ Кальварією, зъ которого доходи назначивъ на „институтъ“, где мало 24 молодцивъ училися на дякучителѣвъ, а при той случайности и сѣву хорального черезъ два роки, щобъ могли бути розсадниками хорѣвъ по цѣлой Галичинѣ. Початокъ бувъ дуже хоршій; здалося, що у насъ зацвѣте музыка, якъ въ Итали. Такъ ладилось — та якось не такъ склалось. У насъ часто-густо въ початку така и конецъ лежить. Нанке ослабѣ, а незадовго и умеръ. Серсави провадивъ самъ дѣло дальше. Незадовго выѣхавъ Левицкій на парохію. Нестало Левицкого — зачала остигати и ревность. Ба незадовго и Свѣтурскій померъ, таи Серсави мусѣвъ розпрощатися съ сѣмъ свѣтомъ. Спроваджено отже нового молодого учителя зъ Чехъ (на лиху долю недогои школы) теперѣшного п. Людвика Седляка. Що сталося съ хоромъ пидъ его управленьемъ, — найлѣпше высказуе покойный М. Вербицкій въ „Галичанинѣ“ 1863. Отъ того часу нѣчо не получало. П. Седлякъ, въ товариствѣмъ житю чоловікъ милый, бувъ яко управитель учитель школы хоральной сѣву лишь чистымъ платнымъ робѣтникомъ; нѣколи не брався усердно до дѣла. За молодшихъ лѣтъ посвящавъ свои труды приватнымъ лекціямъ, а теперъ вже и не може, — досить сказати, що зъ пидъ самого п. Седляка нѣкто въ загалѣ не вышовѣвъ, чтобы мѣгъ повѣлячатися чимъ-то самодѣльнымъ. А и зъ заведеня дяко-учительѣвъ черезъ стѣлько лѣтъ анѣ одинъ не вышовѣвъ, щобъ хочъ мѣгъ въ хорѣ съ дру-

гими сѣвѣвати, хотѣи були и суть мѣжъ ними дуже даровитѣ хлопцѣ. Въ новѣйшихъ часахъ зацвѣтавъ отъ часу до часу хоръ мѣжъ молодежею гимназіальною. Ставляли его звичайно якисъ способнѣйшия ученики (якъ Левъ Мышковскій, бл. п. К. Литвинскій, Викторъ Матюкъ, Кошко). Сего року однакъ хоръ стацувъ найвысше. Мы мали случайность почути вже сѣвъ, аки намъ нагадувавъ золотыи часъ перемышского сѣву. Цѣлыи рухъ сѣву сегорѣчного можна було подѣлити на три ѣдѣлы. На першѣмъ мѣсяцѣ бувъ хоръ питомцивъ зъ четвертого року. Незабутѣ хвилѣ лишилися намъ въ памяти, якъ: вечеръ музыкальній (ѣдѣлка его была въ „Дѣлѣ“), похороны бл. п. крыл. Ильницкого, поминальне богослуженье за Вол. Барѣвского, сѣвы пригробни, (о котрыхъ навѣтъ таки перемышскій „San“ съ признаемъ згадавѣ). Шкода лишь, що заразъ не было нѣгде нѣякои подрѣбной ѣдѣлки, — бо дѣйстно, такъ хорошо, такъ выкѣчено были воѣ псалмы ѣдѣданъ, якъ лишь можна було бажати. Вирѣчѣмъ тыхъ самыхъ сѣвѣковѣ солствѣвъ чувъ и критикувавъ и самъ Львовъ минувшихъ лѣтъ: (Тен. І. Ю. Монастырскій и Грыцкевичъ; Тен. П. И. Вахнянинъ; Басъ І. Кошко; Басъ П. Боровецъ). Другій хоръ — то хоръ мѣшаныи, акии заложивъ трудящій и Киріянъ, питомецъ зъ IV року. Съ правдивымъ посвященемъ и ширѣ-сердечно заходивъ ѣтъ коло молодежи. Онъ показавъ, що таки суть у насъ ще таки силы, якъ и перше были, — только ходитъ о доброго совѣстного учителя. Той хоръ сѣвѣвавъ часто, особливо при концѣ року въ недѣль на ученической и великой службѣ и въ будній дѣи на службѣ учениковѣ; такожъ богато народныхъ свѣтскихъ пѣсень выучивъ п. Киріянъ. (Сей то хоръ сѣвѣвавъ у Преосв. епископа на празникъ св. Іоана Крестителя при ѣдѣдѣ). Третій хоръ — бувъ хоръ паночокъ подъ управленьемъ п-ны Ольги Цѣпановскои. Згадка про него была такожъ въ „Дѣлѣ“. Кончу сю коротку згадку про нашъ сѣвъ въ Перемышляхъ, а кончу съ чим-малою радостею, увѣнченьемъ, що и у насъ суть до всего и то великии силы! Ходитъ лишь о ширѣго робѣтника, котрый схотѣбы совѣстно надъ такими силами попрацювати!...

— Выказъ жертвъ на Дѣвочу Бурсу въ Перемышляхъ: А) Жертвы. 1) Обще рѣльничѣ-кред. Заведенье 20 зр.; 2) о. Нероновъ Викторъ зъ Райтаровичъ 5 зр.; 3) п. Микита Андрей, господаръ зъ Коропникъ 5 зр.; 4) оо. Мильковичъ Максимилянъ, Колодѣй Симеонъ, Чайковскій Антоній и Устѣи новскій Василь по 1 зр.; 5) оо. Лысокъ Володимиръ и Щирба Михайлъ по 50 кр.; 6) о. Яниширъ Василь зъ Крецова 2 зр. Б) За проданыхъ 5 примѣрниковъ „Психологій дра Ганкевича“ 2 зр. 50 кр.; за проданъ 3 примѣрники „Проповѣдей о. І. Лозинского 1 зр. 50 кр. — В) За вымѣнянн купоны 1 лѣня 1883, платнн ѣтъ лѣствѣ заставныхъ, вплынуло 94 зр. 50 кр. Отъ Выдѣлу Бурсы Дѣвочы. Перемышль 12 (24) лѣня 1883. Др. Н. Антоновичъ, за предѣдателя; Дим. Кучериль, касиръ; Зах. Подляшецкій, секретарь.

Конкурсъ.

Съ початкомъ шк. р. 1884 найдуть въ руской Бурсѣ Братства св. о. Николая въ Станиславѣвъ 8 новыхъ кандидатѣвъ зъ середныхъ школъ умѣщенье: 1) Родичѣ, взглядно ѣдѣкунъ повиннн найдальше до 1 (13) серия с. р. до Выдѣлу Братства на руки подписаного предѣдателя свои прошения безъ стемпля надѣслати. До прошения треба додати: 1) метрику крещеня; 2) свѣдоцтво убѣдженя; 3) свѣдоцтва школьнн; 4) декларацию родичей взглядно ѣдѣкунѣвъ, скѣлько за кандидѣтъ въ грѣшихъ чи въ натуралнѣхъ доплачувати обовязуются. — II. Отъ кандидатѣвъ вымагаеся: 1) отличннй успѣхъ въ науцѣ, 2) похвальне по веденью моральне, 3) совершенне здоровье, 4) хоршій голосъ въ сѣвѣ. III. Отець або ѣдѣкунъ принятого до Бурсы питомца повиненъ: 1) вписатися въ члены Братства св. о. Николая, складючи звичайну членскую вкладку (5 зр. въ першѣмъ, по 3 зр. въ слѣдующихъ рокахъ); 2) заплатити на зъужитѣ инвентаря 2 зр., въ першѣмъ роцѣ а по 1 зр. въ слѣдующихъ рокахъ; 3) зложити на приборы школьнн и иншия потреби питомца 5 зр., 4) декларовану скѣлькость доплаты платити зъ горы въ кварталныхъ або мѣсячныхъ ратахъ. IV. На вступѣ до заведеня мають питомци выказатися достаточнымъ бѣльемъ и одежею, а именно каждый повиненъ мати: 6 сорочокъ, 6 паръ подштанокъ, сѣнячки, коцикъ або ковдру, подушку, 4 пошевки, 6 ручникѣвъ, 4 простирала, такожъ по двѣи обувѣ, одѣжъ лѣтну и зимову. Увага. Желающн отримати ѣтновѣдъ на внесене прошеня повиннн додати карту корреспонденцію съ докладнымъ адресомъ; а котри кромѣ того додадутъ 20 кр., отримаютъ свои прилоги за почтовою розпискою. Отъ Выдѣлу Братства св. о. Николая. Въ Станиславѣвъ дня 8 (20) лѣня 1883. Т. Шаповскій, предѣдатель Братства.

Подяка.

Всевышнѣму подобалося покликати до Себе нашего вѣдородного отця и дѣда, о. Виктора Чернявокого, пароха въ Поинкѣвѣ великой, мѣстодекана бродского и пр., упокоившегося въ Возѣ дня 12 лѣня с. р. по довгѣи и тяжкой недужѣ. Великою ѣтрадою для дѣткенной смуткомъ родины было загално оказане сочувствѣ такъ въ часѣ недуги, якъ особенно численнымъ прибутьемъ на

похороны, котри ѣдбулися 14 лѣня с. р. Не будучи въ станѣ иншимъ способомъ подякувати, позволяють собѣ подписанн зложити ширѣ подяку Вир. и Воч. о. Іоану Величкому, соборному крылошанину у св. Юра во Львовѣ. Господъ да подасть Тобѣ, Высокоповажный отче, за Твои многіи труды и сердечню оказану прихильность къ покѣйнику, здоровья и всего добра! — Дякуемъ Вир. о. дек. и сов. коно. М. Лотоцкому, Вир. о. Іоан. Сѣрку, мѣстодекану бродскому и пароху въ Галѣхъ старобродскихъ, неменше Воч. о. Ал. Глѣбовицкому зъ Наквашѣ, и Воч. о. Григ. Яремѣ, кат. гимн. въ Бродахъ, за повнй сердечности и христіянскіи оказанн працальнн, всѣхъ притомныхъ до слѣзъ тронувшии слова; дякуемъ всѣмъ Вир. оо. кондеканальнымъ за ихъ труды при похоронахъ покѣйного, а именно: Вир. оо. Л. Куницкому зъ Боратына, А. Одзежинскому зъ Высоцка, Л. Це-

Курсъ львовскій зъ дня 23. л. лѣня 1883.

платитѣ	жадатѣ
австр. валютю	р. кр. р. кр.
1. Акии за штуку.	
Жолѣн. Кар. Люд. по 200 р.	291 25 294 50
лѣвѣв.-черв.-по. по 200 р.	168 — 171 —
Банку гин. галиц. по 200 р.	290 — 295 —
2. Листы заст. за 100 р.	
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	99 — 100 —
„ „ „ по 4% ав.	89 30 90 30
„ „ „ по 5% ав. период.	99 — 100 —
Банку гин. галиц. 6% ав.	86 50 88 —
Листы дол. гал. рут. банку п. 6%.	101 — 102 50
3. Листы довжнн за 100 р.	
Общ. роль. кред. Запад. Гал. и Буков. 6% долов. въ 15 лѣтъ	— — —
4. Облиги за 100 р.	
Индустриалнн галиц. 5% м. к.	98 50 99 50
Облиги комунальнн Гал. банку рутнн. 6%	95 — 98 —
Пожичнн кр. зъ р. 1873 по 6%	101 — 102 50
5. Лѣсы мѣста Кракова.	18 — 19 50
„ „ „ Станиславова	22 — 24 —
6. Монеты.	
Дукатъ голландскій	5 55 5 65
„ „ „ цѣсарскій	5 57 5 67
Наполеондоръ	9 45 9 55
Имперіалъ	9 74 9 84
Рубль російскій ѣдѣбнн	1 54 1 64
„ „ „ паперовый	1 15 1/2 1 17 1/2
100 марокъ нѣмецкихъ	58 20 59 —
Серебро	— — —

Отъ кѣльканайдытѣ лѣтъ хорошо реномоване

Переплетниче Заведенье

Михаила Сембратовича

во Львовѣ, при ул. Краковской ч. 19

поручаея для переплету книгъ церковныхъ, а именно: Евангелій, Литургикѣвъ, Молитвенословѣвъ и т. п.

Кромѣ того переплѣтае, по дуже умѣренныхъ цѣнахъ, такъ книги, якъ и другіи въ кругѣ сего заводу входящн работы.

Удержуе складъ прехорошо переплетенныхъ книгъ для вынобѣвъ въ братство твердости ѣтъ 3 зр. до 10 зр. в. а.

Замовленя зъ провинціи выповняе якъ найточнѣйше и въ короткомъ часѣ. (5—9)

ПОХОДЪ СОВЕСКОГО

пѣдъ Вѣдень р. 1683.

Написавъ Стефанъ Качала.

Цѣна 20 кр.

Дѣстати можна въ администраціи Дѣла.

Важне для П. Т. Учителѣвъ и Завѣдательѣвъ школъ.

ПРИБОРЫ ШКОЛЬНН

яко то:

зошиты, оловцѣ, пера, ручки, чорнило, папѣръ, таблички, рыльцѣ, крейды, губки

поручае по якъ найдешевшій цѣбѣ

К. М. Вознякъ

во Львовѣ ул. Орменська ч. 6.

(ва противъ „Народного Дому“).

Тажко за порукою мѣщевого предѣдателя и одного зъ членѣвъ „Рады школьной“ даю повышнн приборы на раты посяа умовы.

Съ почтеніемъ

К. М. Вознякъ.

(Цѣнники на жаданье франко.)

Купури торбы и торбинки

до подорожн — тажко волѣкн приборы подорожнн поручаютъ найдешевше

Братя Лянгнеръ

Львовѣ, ул. Галицка ч. 16

Бандажъ

рутировый, власного вырѣбу съ наилучшимъ англійскимъ пружинами, лѣщичи и слѣтничн на корчѣи жн найдешевше поручаютъ

Братя Лянгнеръ

Львовѣ, ул. Галицка ч. 16.

гельскому зъ Голосковичъ, І. Мрыгловичу зъ Дытковецъ, Т. Стахову зъ Дубя, Гр. Сухаровскому зъ Коношкова, Д. Лотоцкому зъ Лешнева, Як. Чубатуму зъ Поинковичъ малю, Гр. Лонкевичу зъ Суховѣл, Ант. Цурковскому зъ Черницъ, І. Леонтовичу зъ Шнырова, І. Авдыковичу зъ Ясенова и В. Землянскому, лат. душпастырю зъ Поинквы великой.

Вѣльно най буде намъ на тѣмъ мѣсяцѣ зложити нашу подяку, яко слабенкій только выразъ нашего глубокого поважана, Вездостойнѣйшѣи пѣнн Олѣзъ гр. Борковскѣи патронцѣ Поинквы великой за оказану прихильность и ширѣсть якъ въ часѣ слабости, такъ и при похоронахъ. Спаси-Бѣтъ Чч. парохіянѣмъ, котри ѣддали остатну прилогу христіянскую.

Іоанъ Чмола, зять; Олимпія зъ Черляескнхъ Чмола, дочка; Марія, Елена, Володимира, Меланя и Іоанъ Чмола, внука.

ЗАЯВЛЕНЬЕ.

По причинѣ великого банкротства

Фабрики зигарковѣвъ

à la ville de Genève

въ Женевѣ, въ Швайцаріи, есмы въ можности давати наилучшн зигарки знавн въ цѣломъ свѣтѣ, поинше пощачивности, чтобы прійти до такъ хорошого зигарна. Порукъ на 10 лѣтъ.

Списъ зигарковѣвъ:

- 5000 цилиндрѣвъ, зигарковѣвъ мишеневыхъ зъ наилучшого ѣдѣбнои никлю, регулѣванн на минуты, перше 14 зр. теперъ лишь 5 25 зр. — дуже слогажна штука. Порукъ за добрый ходъ на 10 лѣтъ.
- 2325 анкерѣвъ зъ 15 правдивымъ рубинами знаменитн, регулѣванн на секунды, перше 21 зр., теперъ 7 25 зр. Окладина дуже деликатна. Свѣтлый никль гравированый. Порукъ на 10 лѣтъ.
- 3650 ремонтурѣвъ зъ правдивого двократного золота, накручуваннн безъ ключикѣвъ, съ дуже деликатною никлевою машинерією, найдешевшн и наилучшн зигарки въ свѣтѣ, перше 24 зр., теперъ лишь 10 25 зр.
- 1000 анкерѣвъ зъ правдивого 13-лугового ѣдѣла пробованн черезъ ц. к. урядъ монетарный, на 16 рубинѣвъ, дуже добре регулѣваннн. Перше 27 зр., теперъ 12 40 зр.
- 1400 правдивыхъ ремонтурѣвъ зъ правдивого 13-лугового ѣдѣла, накручуваннн безъ ключикѣвъ, управлѣванна машинерія зъ правдивого никлю, регулѣванн на секунды, по нечуваннѣи еще цѣнѣ, перше 35 зр., теперъ 16 50 зр.
- 4200 французскихъ будящихъ зигарковѣвъ столовыхъ, воѣ съ галасуочимъ аппаратомъ, перше 12 зр., теперъ лишь 4 80 зр., дуже цѣнн для каждой родины, для каждого ремѣника. (12—13)

Кожде, хотѣбы найменше замовлене заложуея точно въ сей часѣ. Треба якъ найкорше замовляти. На доказъ, що сей авонозъ не має на цѣль нѣякого обманства, обовязуемо, скоро зигарки не сподобаются, прійти ихъ назватъ а грошѣи звернути.

Th. Schmejkal,
Wollzelle 33. Wien.

Якъ заводити Правды на ладъ законарскои Правды?

Розказавъ Данило Тяничевичъ, духовный Закармаря. Накладомъ „Батьковщины“. Цѣна 10 кр., а почтою 12 кр. Дѣстати можна черезъ редакцію „Батьковщины“.

„Скошенный цвѣтъ“

образокъ зъ галицкого житя

Василя Барвѣнна

Цѣна 1 зр., съ пересылкою 1 зр. 20 кр.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

„МЕРТВІ ДУШѢ“

гумористична повѣсть Миколая Гоголя съ портретомъ автора и „Словомъ ѣтъ Выдавничства“ (278 сторѣвъ великой 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійской.

КОБЗАРЪ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Книжочка І.

Выбѣръ найкраснихъ поезій Шевченковыхъ для молодежи руской (сторѣвъ 96) съ портретомъ поэта и вступнымъ словомъ.

Одинъ примѣрникъ зброшурованый коштуе 30 кр. (съ почт. пересылкою 35 кр.) — оправленн въ пологно 40 кр. (съ почт. перес. 45 кр.).

Кто купуе наразъ 9 прим. за готѣвку дѣстае 1 даромъ. Замовляти можна черезъ редакцію „Дѣла“, „Зорѣ“, „Батьковщины“ и „Нового Зеркала“.